

De bedoeling van dit nieuwe onderzoek op het Varkensproefbedrijf te Raalte is om een goede methode voor de scheiding van mest te krijgen, die op boerderijschaal toepasbaar is. Op boederijschaal toepasbaar wil zeggen zonder te grote investeringen, zonder moeilijke technologische processen en voor diverse hoeveelheden mest. Op het Varkensproefbedrijf zijn twee silo's aanwezig, die met een pomp vanuit de stallen worden gevuld. De mest zal steeds naar dezelfde silo worden gepompt. Wanneer deze silo vol is, wordt er zoveel mest van bovenuit de silo overgepompt naar de tweede silo, dat de mest uit de stal er net weer bij kan in de eerste silo.

Dit wordt herhaald totdat de mest kan worden afgezet. Voordat daarmee wordt begonnen, zal de dunne fractie uit die eerste

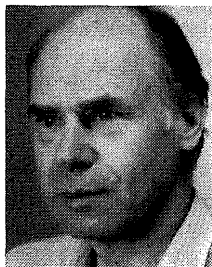
silo zo goed mogelijk worden afgepompt. Op deze wijze verwachten we in de eerste silo een dikke varkensmest, in de tweede silo een veel dunnere mest. De proef moet aantonen of op deze manier mest te scheiden of in te dikken is. Behalve naar het droge-stofgehalte wordt gekeken naar de stikstof-, fosfaat- en kaligehalten.

Een deel van de dikke mest zal door de mestbank nog worden gebruikt om verder in te dikken via een mechanische mestscheider.

De afzet van de dunne mest buiten het eigen bedrijf blijft altijd moeilijk. Gedacht wordt aan afzet op grasland omdat daar de behoefte aan mineralen groter is dan de behoefte aan organische stof.

Daarbij zal worden gelet op de groei en de smaak van het gras.

SCHARRELVARKENS

ing. J.H. Huiskes
Onderzoeker Kwaliteit
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

Vraag naar scharrelvarkensvlees

De laatste tijd ontwikkelt zich op de markt een duidelijke vraag naar scharrelvarkensvlees.

Deze vraag kan in twee hoofdstromen worden ingedeeld:

- * een verspreide vraag naar kleinere hoeveelheden (afzonderlijke slaggers willen scharrelvarkensvlees verkopen);
- * een gebundelde vraag naar gegarandeerde grotere hoeveelheden (grootwinkelbedrijven, Albert Heijn bijvoorbeeld, willen scharrelvarkensvlees opnemen in hun assortiment).

De productie van scharrelvarkensvlees kent echter zijn grenzen.

Volledig andere bedrijfsopzet

De eisen aan de produktiewijze van scharrelvarkens betekenen voor de varkenshouder een geheel andere bedrijfsopzet en vooral een heel andere bedrijfsvoering. Onder scharrel-

varkens verstaat men varkens die worden gehouden overeenkomstig de regels voor huisvesting, verzorging en voeding zoals gehanteerd door de Interimcommissie Scharrelvarkens Controle (I.S.C.).

Deze zijn voor mestvarkens in grote lijnen de volgende:

Huisvesting:

- het dier moet zijn hele leven op een scharrelbedrijf doorbrengen om scharrelvarken te zijn;
- dieren moeten over voldoende bewegingsruimte beschikken, dit is afhankelijk van het gewicht en het aantal dieren per hok (10 dieren van 25 kg hebben 2,75m² ligruimte nodig, 10 dieren van 105 kg 6,75m²);
- voldoende schoon en droog bodemstrooisel (voor mestvarkens 100 gr/dier/ dag);
- goed geïsoleerde, tochtvrije en beschutte ligruimte;
- ligruimte met alleen dichte vloer;
- scheiding van mest- en ligruimte;
- permanente uitloop.

Voeding:

- 10% van het voer moet uit ruw voer bestaan;
- krachtvoer mag geen antibiotica, chemotherapie, of groeibevorderaars bevatten;
- geen zink- of kopertoevoeging aan het krachtvoer;
- permanent vers drinkwater;

- 35 cm troglengtes voor elk dier bij beperkte voeding, 25 cm per 6 dieren bij onbeperkte voeding.

Knelpunten

Ondanks de vraag van consumentenzijde en de groeiende belangstelling aan de kant van de varkenshouders leven er bij de producenten nog diverse vragen en knelpunten. Met het oog hierop is op het Varkensproefbedrijf in Raalte een onderzoek opgestart naar de houderij-omstandigheden voor scharrelvarkens (in eerste instantie mestvarkens). In dit kader zijn met een groep betrokkenen een aantal knelpunten en vragen geïnventariseerd, die zich voordoen bij het houden van scharrelvarkens.

Die inventarisatie leverde de volgende knelpunten op:

- overbemesting van de zeugenuitloop;
- bij zeugenuitloop in de weide is de kans op infecties door parasieten veel groter;
- voeding (scharrelvarkens bewegen meer en er zijn meer schommelingen in de omgevingstemperatuur);
- controle op de dieren;
- produktiviteit van de dieren;
- mestverwerking bij strogebruik onder andere in combinatie met roostervloeren;
- arbeidsomstandigheden voor de varkenshouder.

Onderzoek met mestvarkens op het proefbedrijf te Raalte

1. In een afdeling met 80 mestvarkens worden in 5 hokken voor 8 dieren, mestvarkens gehouden volgens de scharrelvarkensnormen voor huisvesting, strooisel en voeding. De hokken zijn uitgevoerd als Deense hokken met dichte ingestrooide ligruimte, roosters

Foto: Misset b.v.
Scharrelvarkens.

in de mestgang met diep mestkanaal daaronder en buitenuitloop met dichte betonvloer. De uitloop helt aan één zijde iets af naar een mestgoot. Ter voorkoming van tocht zijn de openingen afgesloten met buigzame kunststof flappen die door dieren kunnen worden bediend.

2. In dezelfde afdeling worden in de overige 5 hokken voor 8 dieren de varkens gehouden zonder uitloop, maar verder onder dezelfde omstandigheden.
3. In een andere afdeling met 80 mestvarkensplaatsen worden ter vergelijking de varkens gehouden in een gebruikelijke gedeeltelijk roostervloerstal met 8 dieren per hok, zonder strooisel en met alleen krachtvoer volgens praktijkmengsel.
4. In een nog aan te passen afdeling zullen de dieren volgens scharrelvarkensnormen voor huisvesting, strooisel en voeding worden gehouden in grote hokken met 26 varkens per hok, in eerste instantie met alleen ligruimte binnen en uitloop-/mestruimte buiten.

Bij voeding volgens scharrelvarkensnormen wordt vanaf 35 kg speciaal scharrelvarkensvoer verstrekt zonder groeibevorderende stoffen en met ruwvoervoorziening.

Waarnemingen:

Bij dit onderzoek naar scharrelvarkens wordt het hele houderijsysteem bekeken. Dat wil zeggen, dat een groot aantal waarnemingen wordt verricht. De belangrijkste hiervan zijn:

- a. bij de dieren:
 - mesterijresultaten;
 - verbruik van stro en ruwvoer;
 - gezondheid: optreden en verloop van ziekten en behandelingen met extra aandacht voor long- en beenwerkaandoeningen en staartbijten; long-/leveronderzoek;
 - kwaliteit eindproduct: classificatie en vlees kwaliteitskenmerken (het laatste als apart deelproject in samenwerking met het IVO);
- b. Stalklimaatmetingen: meting van temperaturen en luchtsnelheden.
- c. De arbeidsbehoefte van diverse werkzaamheden
- d. Mestverwerkingsaspecten.

Alleen door al deze aspecten mee te nemen in het onderzoek, kan een beeld worden gevormd van de mogelijkheden van de scharrelvarkenshouderij.